

Vertrekpunt naar 2030:
**Impact van On the way to
PlanetProof Plantaardige
Producten**

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Ambities en doelstellingen	4
3. Data en analyse	5
3.1 Prestatie-indicatoren	5
3.2 Methodologie	6
4. Resultaten	7
4.1 Algemene kenmerken & bedrijfskenmerken	7
4.2 Prestaties op kritische prestatie-indicatoren	9
4.3 Prestaties per thema	10
1. Energie en Klimaat	10
2. Gewasbescherming	10
3. Bodemkwaliteit	12
4. Water	13
5. Middelvoorschriften: prestaties door toepassing duurzame maatregelen	14
5.1 Duurzame maatregelen per thema	14
5.2 Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen	15
6. Hoe nu verder	19
7. Tot slot	20
Bijlagen	21
Bijlage 1: Gemiddelde actieve stofgebruik (kg a.s./ha) en gemiddeld aantal toepassingen van risicostoffen in de periode 2020-2022.	21
Bijlage 2: Herkomst van gietwater per teeltsector, in percentage van totaal gietwatervolume (2020-2022).	23

1. Inleiding

Het keurmerk On the way to PlanetProof voor plantaardige producten is ontwikkeld om stapsgewijze verduurzaming in de plantaardige productieketen te realiseren. Daarbij streeft het keurmerk naar zoveel mogelijk impact door met een grote groep keurmerkhouders verduurzamingsstappen te zetten.

Deze impactrapportage geeft inzicht in de duurzaamheidsprestaties van On the way to PlanetProof-keurmerkhouders ten opzichte van de gestelde doelen voor 2030. De resultaten in deze eerste publicatie zijn een gemiddelde van data van drie opeenvolgende jaren: 2020 tot en met 2022. Omdat een goede referentie van de sector ontbreekt, kunnen de prestaties van de keurmerkhouders niet worden afgezet tegen gemiddelde prestaties van de (gangbare) sector. De resultaten gelden daarom tevens als referentiedata voor de toekomstige rapportages om de voortgang van On the way to PlanetProof-keurmerkhouders in beeld te brengen.

Deze rapportage belicht verschillende verduurzamingsaspecten die terugkomen in de criteria van het keurmerk, zoals: broeikasgasemissie, het gebruik en de schadelijkheid van chemische gewasbescherming, het bevorderen van biodiversiteit en bodemvruchtbaarheid en duurzaamheid van watergebruik. Nadere analyse van deze gegevens, zoals spreiding tussen keurmerkhouders en verschillen tussen regio's, is nodig om inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor verdere verbeteringen. Deze nadere analyse is onderdeel van het herzieningsproces.

De impactrapportage is een belangrijke stap in het transparant maken van de inspanningen binnen het keurmerk On the way to PlanetProof. De monitoring- en evaluatie-aanpak zal zich de komende jaren verder ontwikkelen.

2. Ambities en doelstellingen

On the way to PlanetProof is een onafhankelijk topkeurmerk dat garandeert dat producten op een duurzamere manier zijn geproduceerd. Het keurmerk stelt bovenwettelijke eisen om de impact op klimaat, bodem, water en natuur te verminderen. Voor de dierlijke productie worden daarnaast eisen gesteld op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. De eisen voor On the way to PlanetProof zijn voortdurend in ontwikkeling, met het streven: een productie die in balans is met de draagkracht van onze planeet.

Om inzicht en richting te geven in de ambities van het keurmerk zijn **tussendoelen voor 2030** bepaald. De tussendoelen zijn opgesteld rekening houdend met beleidsdoelen zoals de **Sustainable Development Goals** van de Verenigde Naties, de **Farm to Fork-strategie** en het **Klimaatakkoord van Parijs**. De tussendoelen geven de streefwaarden voor de gemiddelde prestaties in dat jaar weer. Om deze doelen te behalen, wordt het certificatieschema van On the way to PlanetProof elke drie jaar herzien, waarbij nieuwe criteria kunnen worden geïntroduceerd en bestaande normen kunnen worden aangepast. Integrale verduurzaming is daarbij een belangrijk uitgangspunt. In het **herzieningsproces** worden diverse stakeholders betrokken, waaronder telers, maatschappelijke organisaties, ketenpartners en wetenschappers, om een breed gedragen en haalbare aanpak te waarborgen.

3. Data en analyse

3.1 Prestatie-indicatoren

Om de prestaties en voortgang te monitoren zijn voor elk thema kritische prestatie-indicatoren (KPI's) vastgesteld. Deze KPI's zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 1. KPI's On the way to PlanetProof Plantaardige producten.

Thema	Indicator	Eenheid
Energie en Klimaat	Broeikasgasemissie (bedekte teelten, open teelten*) per opp. eenheid	kg CO2 eq. per ha of m2
	Aandeel duurzame energie	%
Gewasbescherming	Actieve stofgebruik (a.s.)**	kg a.s. per ha per jaar
	Toepassingen risicostoffen	Aantal toepassingen per teelt of per jaar
Biodiversiteit	Bedrijfsareaal voor natuur- en landschapselementen*	%
Bodemkwaliteit	Organische stofbalans	kg EOS per ha
	Aanvoer effectieve organische stof (EOS)*	kg EOS per ha per jaar
Bemesting	N-overschot op bedrijfsniveau*	kg N per ha
	P-overschot op bedrijfsniveau*	kg P per ha
	Aandeel N uit organische mest*	%
Water	Aandeel irrigatiewater van duurzame herkomst	%
	Aandeel keurmerkhouders met nul-lozing van drainagewater in bedekte substraatteelten	%
Materiaalgebruik en Afvalstromen	Aandeel gerecycled PET*	%

* KPI waarvoor momenteel nog onvoldoende data beschikbaar zijn voor rapportage.

** Actieve stof (of werkzame stof) is het bestanddeel van een gewasbeschermingsmiddel dat zorgt voor het effect van het middel op de ziekte of plaag.

Daarnaast zijn voor twee KPI's data verzameld ten behoeve van het onderling vergelijken van keurmerkhouders (benchmarking) en niet voor rapportage:

Thema	Indicator	Eenheid
Energie en Klimaat	Broeikasgasemissie per producteenheid	kg CO2-eq. per kg of stuks product
Water	Efficiëntie van watergift	Liter per producteenheid

3.2 Methodologie

Van On the way to PlanetProof-keurmerkhouders voor plantaardige producten is vanaf 2019 informatie verzameld over de prestaties. De data zijn verzameld via een digitale checklist die tijdens de jaarlijkse inspectie bij de keurmerkhouders is ingevuld en gecontroleerd door een inspecteur van een onafhankelijke certificatie-instelling. De verzamelde data over teeltjaar 2019 waren voor de meeste KPI's onvoldoende of van onvoldoende kwaliteit om te kunnen gebruiken, met uitzondering van de data voor berekening van de broeikasgasemissie. Voor deze impactrapportage heeft SMK de data geanalyseerd van 2020 tot en met 2022 van de gewassen waarvan tenminste 20 datasets per gewas beschikbaar waren. Zo zijn gegevens niet terug te leiden naar een individueel bedrijf.

In Tabel 2 staat het aantal teelten vermeld waarover data verzameld zijn. Het aantal keurmerkhouders en bruikbare ingevulde checklists is in de loop van de jaren toegenomen, waardoor een stijging te zien is in aantal geanalyseerde datasets.

Tabel 2. Aantal datasets (aantal teelten) voor analyse van KPI's.

	Aantal teelten in checklistdata		
	2020	2021	2022
Open grondgebonden	1.281	1.703	2.113
Open substraat	65	89	109
Bedekt grondgebonden	98	165	229
Bedekt substraat	224	312	466
Teeltcel	49	60	65

De broeikasgasuitstoot is voor elke gecertificeerde bedekte teelt berekend met behulp van de Broeikasgasrekenmodule. Deze module houdt rekening met drie belangrijke factoren: het energieverbruik voor klimaatbeheersing (zoals warmte), het elektriciteitsgebruik voor andere toepassingen (vooral belichting), en de zelfopwekking van energie.

De dataverzameling via deze module begon in 2019. Door de uitzonderlijke omstandigheden tijdens de energiecrisis van 2022, die tot extreem afwijkende cijfers leidden, is besloten om voor de KPI 'broeikasgasemissie' een gemiddelde te berekenen over de jaren 2019-2021. Dit wijkt af van de periode die voor de berekening van andere KPI's is gebruikt, maar zorgt voor een representatiever beeld van de uitstoot.

Tabel 3. Aantal datasets voor berekening van broeikasgasemissies in bedekte teelten met uitsplitsing naar de vier grootste gewassen.

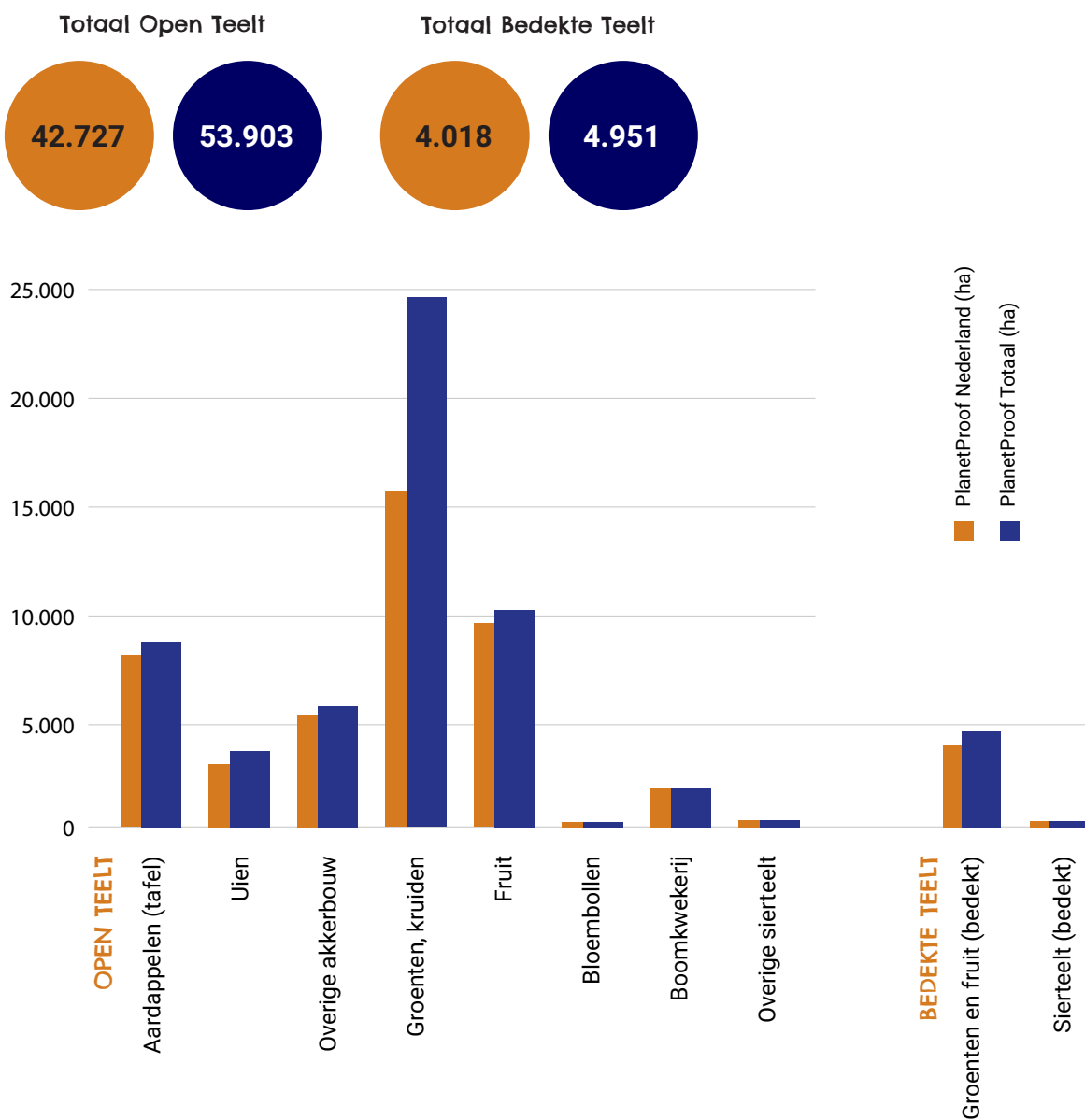
Gewas	Jaartal		
	2019	2020	2021
Paprika	59	42	36
Tomaat	50	38	46
Aardbei	27	30	35
Komkommer	28	17	10
Overige gewassen	40	34	41
Alle gewassen	204	161	168

4. Resultaten

4.1 Algemene kenmerken & bedrijfskenmerken

In 2023 betrof het gecertificeerde areaal plantaardige producten 58.854 hectare en waren er 2.100 keurmerkhouders. Het gecertificeerde areaal per productgroep in Nederland en totaal (heel Europa) staat gespecificeerd in figuur 1.

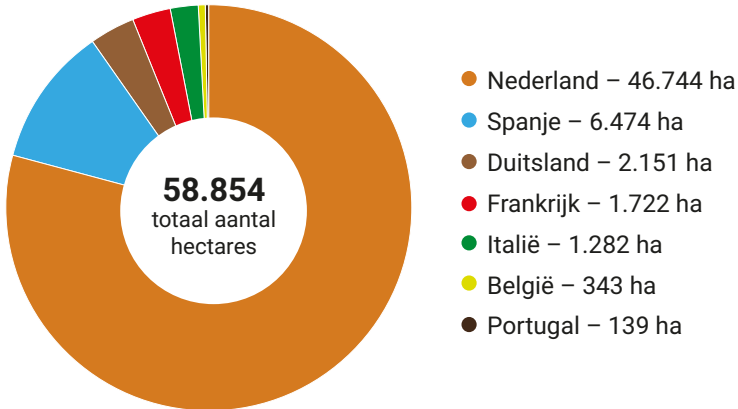
Figuur 1. Gecertificeerd areaal per productgroep in 2023.

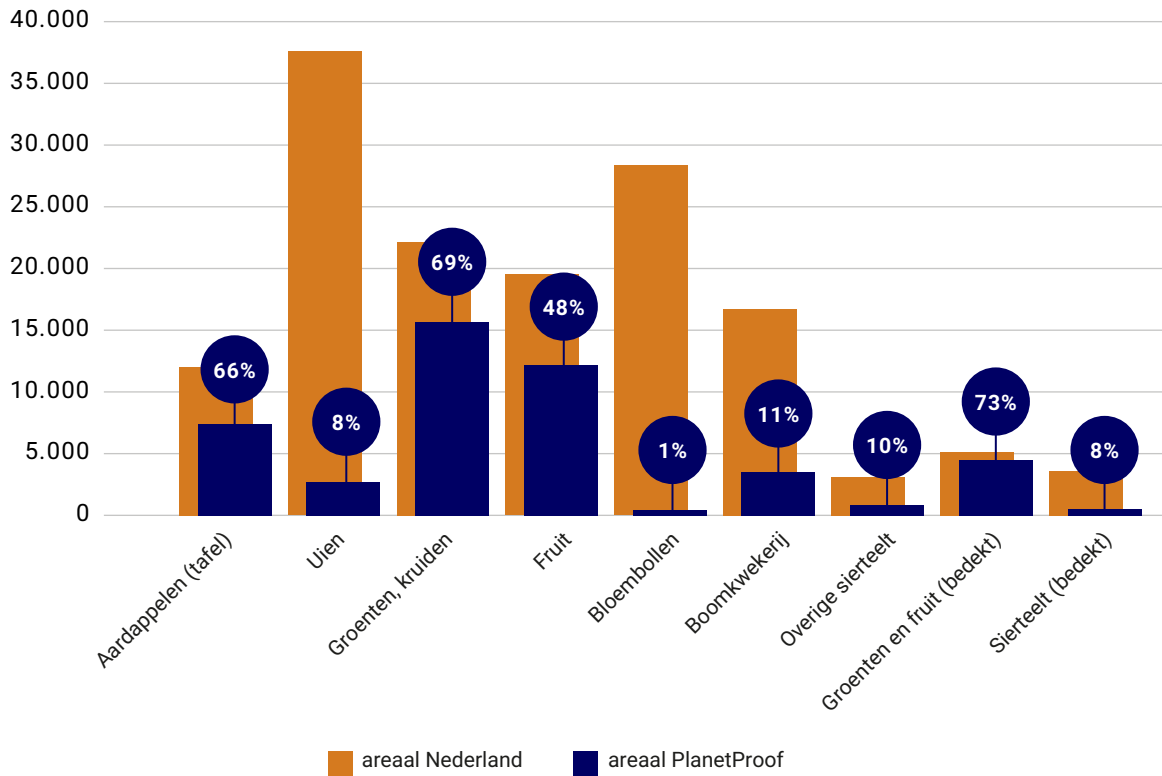
De verdeling over de verschillende landen staat weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Gecertificeerd areaal in verschillende landen in 2023.

Het aandeel van On the way to PlanetProof-productie verschilt per productgroep en wordt bepaald door de vraag van afnemers. Voor de productgroepen tafelaardappelen en groenten en fruit is het aandeel On the way to PlanetProof ten opzichte van de totale productie hoog. Voor de productgroepen sierteelt en uien is het aandeel gecertificeerd areaal beperkt. Dit is te zien in figuur 3.

Figuur 3. Aandeel teeltareaal On the way to PlanetProof NL in het totale Nederlandse productieareaal per gewasgroep in 2023. Bron productieareaal Nederland: www.agrimatie.nl

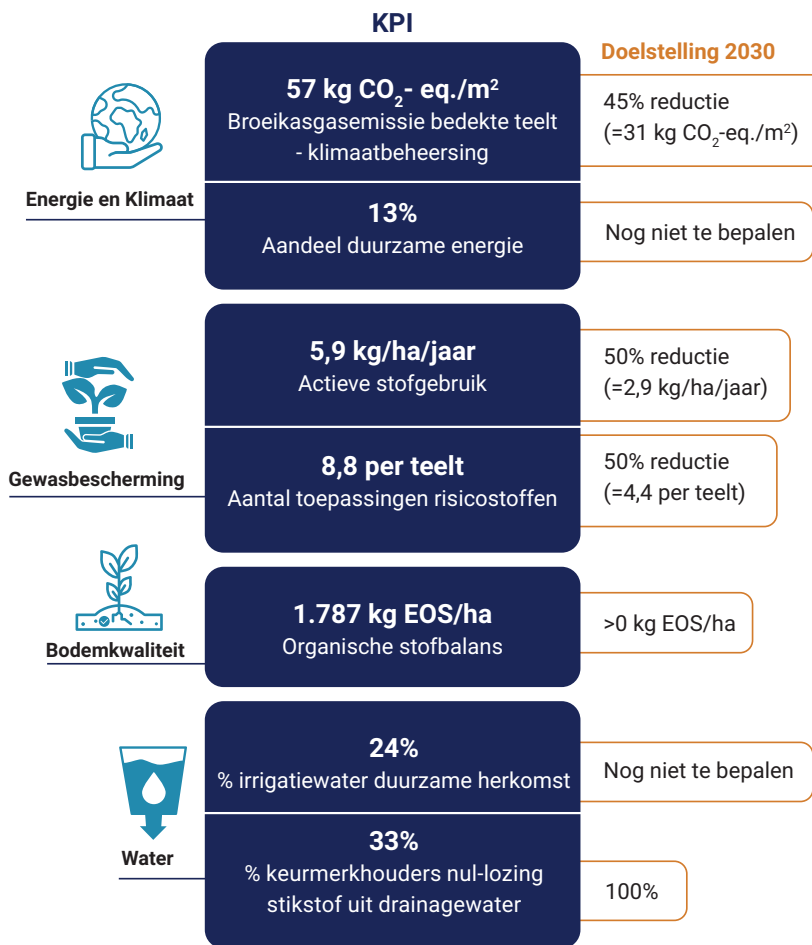

4.2 Prestaties op kritische prestatie-indicatoren

Figuur 4 geeft een overzicht van de prestaties van de keurmerkhouders voor alle KPI's waarvoor gegevens zijn geanalyseerd. Daarnaast staan in de tabel ook de doelen die voor 2030 zijn vastgesteld. De doelstellingen voor de KPI's 'broeikasgasemissie', 'actieve stofgebruik' en 'aantal toepassingen risicostoffen' waren tot nu toe geformuleerd als een relatief doel (e.g. 45% reductie). Nu de referentiecijfers bepaald zijn, kunnen deze doelstellingen in absolute getallen worden weergegeven.

Figuur 4. Samenvatting van de gemiddelde prestaties van de keurmerkhouders per KPI over de periode 2019-2021 (broeikasgasemissie) of 2020-2022 (overige KPI's).

Het is op dit moment nog niet mogelijk om een concrete doelstelling vast te stellen voor het gebruik van duurzame energie en duurzaam water. Voor duurzame energie is het onzeker wat de komende jaren haalbaar zal zijn. Zo zijn er nauwelijks duurzame alternatieven beschikbaar voor de dieselgedreven machines in de open teelten. Er wordt volop gewerkt aan nieuwe technische oplossingen, zoals tractoren die op waterstof rijden, maar het is nog niet in te schatten wanneer deze beschikbaar komen voor brede toepassing. Ook voor duurzaam water is niet duidelijk wat een realistische doelstelling zou kunnen zijn. Enerzijds doordat de definitie van duurzaam water in ontwikkeling is (waarbij vastgesteld moet worden welke waterherkomsten als duurzaam beschouwd kunnen worden) en anderzijds omdat niet bekend is wat de beschikbaarheid is van water van duurzame herkomst.

Er zijn nog geen resultaten voor de KPI's op de thema's biodiversiteit, bemesting en materiaal en afvalstromen, omdat de dataverzameling hiervoor later gestart is. Waar relevant, worden de resultaten voor deze thema's gepresenteerd op basis van de toepassing van duurzame maatregelen (zie hoofdstuk 5).

4.3 Prestaties per thema

1. Energie en Klimaat

a. KPI: Broeikasgasemissie (bedekte teelt)

De gemiddelde broeikasgasemissie voor de bedekte teelten (excl. cellenteelten) voor klimaatbeheersing in de periode 2019-2021 is 57 kg CO₂-eq./m². De waarde per gewas is weergegeven in tabel 4. De broeikasgasemissie voor elektriciteitstoepassing ten behoeve van assimilatiebelichting kon niet worden vastgesteld om dat hiervoor nog onvoldoende betrouwbare data beschikbaar zijn.

Tabel 4. Emissie van broeikasgassen vanwege energiegebruik voor klimaatbeheersing in de bedekte teelten.

Gewas	Broeikasgasemissies kasklimaatbeheersing (kg CO ₂ -eq./m ²)
Gemiddelde van alle bedekte teelten	57
Aardbei	31
Komkommer	62
Paprika	54
Tomaat	75

De eigenschappen van een gewas hebben een grote invloed op de benodigde energie voor stoken of ontvochtiging. Dit betekent dat een verandering in de samenstelling van de gewassenmix, zelfs bij een gelijke emissie per gewas, het gemiddelde kan beïnvloeden. Daarom volstaat het bij periodieke rapportages niet om alleen het gemiddelde van alle bedrijven te gebruiken; de emissie per gewas moet hierbij ook worden meegenomen.

b.KPI: Aandeel duurzame energie (open teelt, cellenteelt)

Het aandeel duurzame energie van het totale energieverbruik (elektriciteit, gas en brandstoffen) bedraagt 13%.

Het toekomstige aandeel duurzame energie in het overige energieverbruik van een bedrijf, in veel gevallen dieselgedreven mechanisatie, zal afhangen van technische en infrastructurele ontwikkelingen. Daarover valt nu nog weinig te zeggen. Het belang van elektriciteit in de totale energievoorziening van een bedrijf wordt grotendeels bepaald door bewaring op het eigen bedrijf.

2. Gewasbescherming

a.KPI: Actieve stofgebruik

Het gemiddelde actieve stofgebruik bedraagt 5,9 kg actieve stof/ha/jaar

Deze KPI geeft inzicht in de hoeveelheid gewasbescherming die gebruikt is. In de berekening van het actieve stofgebruik worden groene middelen met laag-risico niet meegenomen. De uitkomst betreft een gewogen gemiddelde, op basis van de teeltoppervlakte. Dit betekent dat gewassen met een groter gecertificeerd teeltoppervlak, zoals aardappelen en appels, zwaarder meewegen in de berekening dan kleinere gewassen. Voor elke gewasgroep is in het schema een norm voor het gebruik van actieve stoffen vastgesteld (zie figuur 5, figuur 6 en bijlage 1). Sturing vindt plaats op gewasniveau, waarbij de actieve stofnorm stapsgewijs wordt verlaagd binnen de grenzen van wat haalbaar is, zodat de opbrengst en kwaliteit van de gewassen gewaarborgd blijven. Uit figuur 5 blijkt dat het gemiddelde gebruik per gewasgroep onder de actieve stofnorm blijft. In de koolgewassen ligt het

gemiddelde gebruik echter net onder of net boven de actieve stofnorm. Dit is het gevolg van de verhoogde actieve stofnorm voor bewaarkool (+2 kg) vanwege het langere teeltseizoen. Voor potplanten zijn er tien verschillende categorieën. De actieve stofnorm voor de categorieën verschilt van 9,7 tot 33,2 kg/ha en wordt daarom in figuur 6 niet getoond. Het actieve stofgebruik wordt weergegeven als gewogen gemiddelde van alle categorieën.

b.KPI: Aantal toepassingen risicostoffen

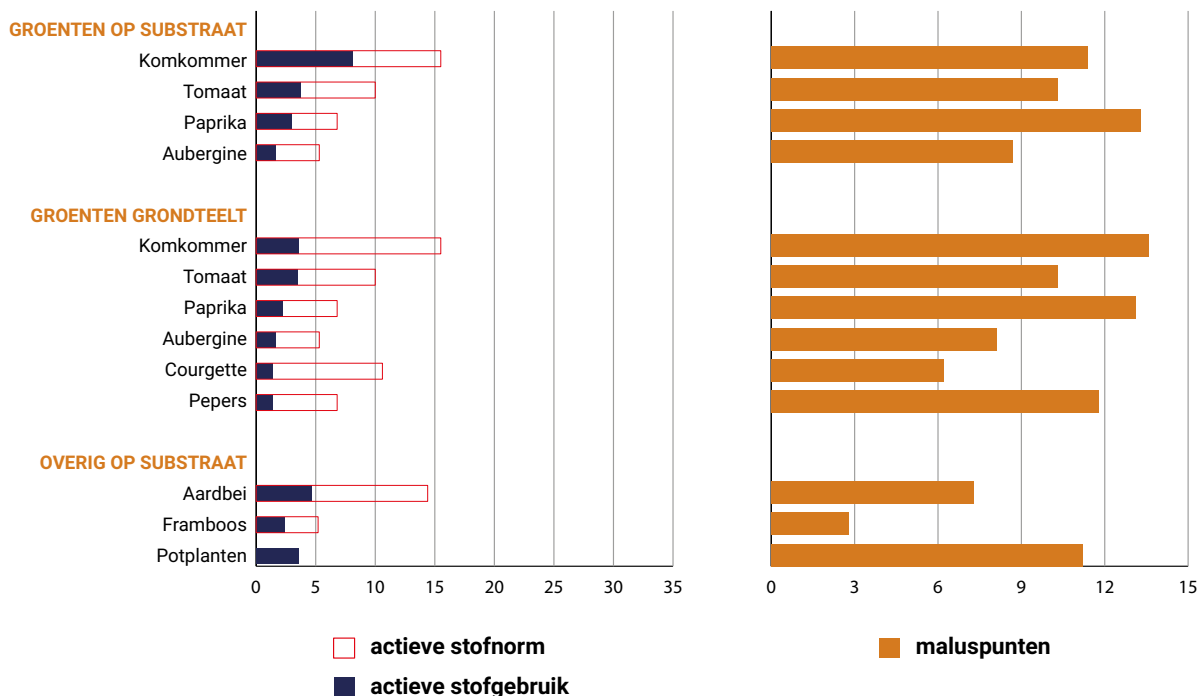
Gemiddeld aantal toepassingen per teelt: 8,8 toepassingen van risicostoffen.

Figuur 5: Open teelten: actieve stofnorm (kg as/ha/jaar), gemiddelde actieve stofgebruik (kg as/ha/jaar) en gemiddeld aantal toepassingen van risicostoffen.

On the way to PlanetProof maakt onderscheid in gewasbeschermingsmiddelen op basis van het risicoprofiel. Actieve stoffen met een verhoogd risico waarvoor is vastgesteld dat er een milieuvriendelijker alternatief wettelijk toegelaten is, mogen niet gebruikt worden. Actieve stoffen met een verhoogd risico waarvoor géén milieuvriendelijker alternatief is, zijn toegestaan omdat een verbod ten koste zou gaan van de opbrengst en/of kwaliteit van de productie. Het gebruik van deze risicostoffen leidt echter tot een maluspunt per toepassing. Deze maluspunten moet een keurmerkhouders compenseren met bonuspunten, die toegekend worden door het nemen van duurzame maatregelen op de thema's gewasbescherming, bodem en biodiversiteit. In rode kool, witte kool, spruitkool, prei, ui, appel en peer bedraagt het aantal toepassingen van risicostoffen meer dan 10 keer per teelt of teeltjaar. In gerst, droge bonen en korte teelten als veldsla, rucola en spinazie ligt het gebruik van risicostoffen lager dan vier keer per teelt.

Figuur 6: Bedekte teelten: actieve stofnorm (kg as/ha/jaar), gemiddelde actieve stofgebruik (kg as/ha/jaar) en gemiddeld aantal toepassingen van risicostoffen.

3. Bodemkwaliteit

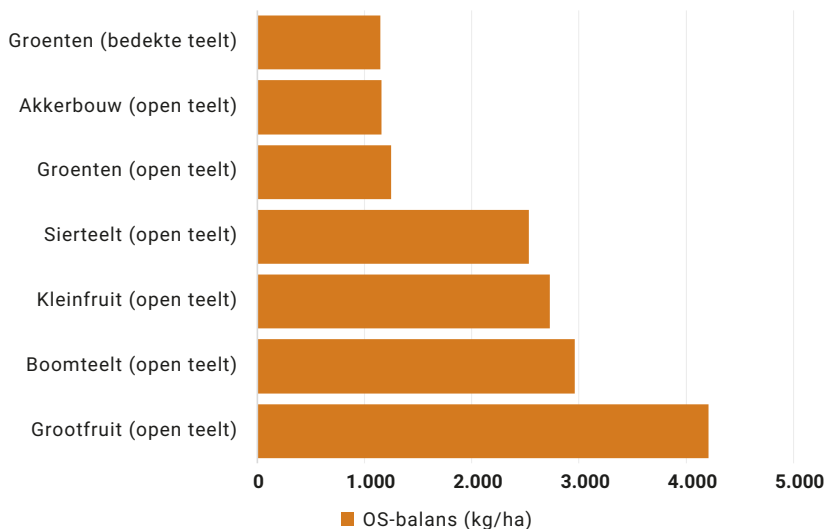
a.KPI: Organische stofbalans (grondgebonden teelt)

De gemiddelde organische stofbalans bedraagt over alle grondgebonden teelten: 1.787 kg EOS/ha/jaar. Dat is ruim boven de doelstelling dat de organische stofbalans positief moet zijn.

De berekende organische stofbalans is voor vrijwel alle bedrijven ruim positief. Dit komt niet overeen met de informatie uit andere (onderzoeks)projecten, waaruit blijkt dat met name voor akkerbouw- en vollegrondsgroentebedrijven het moeilijk blijkt om voldoende organische stof aan te voeren. Verklaring voor de positieve uitkomsten van de keurmerkhouders is mogelijk dat de organische stofbalans veelal berekend wordt met behulp van de rekentool die door NMI in samenwerking met SMK ontwikkeld is. Dit instrument rekent met een bouwvoordiepte van 20 centimeter. Bij een diepere bouwvoor zal de organische stofbalans een stuk lager uitvallen. De rekentool is daarom in 2024 uitgebreid met de optie om de bouwvoordiepte handmatig aan te passen, zodat een realistische berekening kan worden uitgevoerd.

Figuur 7: De gemiddelde organische stofbalans (kg/ha/jaar) per productgroep in grondgebonden teelten.

4. Water

a. Aandeel duurzaam irrigatiewater

Het gemiddelde aandeel van duurzaam irrigatiewater is 24%.

Deze KPI is het volume-aandeel van het irrigatiewater dat afkomstig is van duurzame bronnen. In de rapportage-periode gold alleen hemelwater als duurzaam water. De duurzame bronnen zijn sinds 2023 uitgebreid en sindsdien gedefinieerd als: 1) hemelwater uit opslag opgevangen via sloten, op erf en percelen of op de kas en gebouwen, 2) afvalwater van industrie of afvalwaterzuivering en 3) in ondergrond actief geïnfiltreerd water. Zie bijlage 2 voor het overzicht van de herkomst van gietwater per teeltsector, in percentage van het totale gietwatervolume.

b. Nullozing stikstof (bedekte teelt)

Bij 33% van de keurmerkhouders met bedekte substraatteelt heeft geen lozing van afvalwater met toegevoegde meststoffen uit het gietproces plaatsgevonden.

Nullozing betekent dat drainwater uit de teelt in zeer hoge mate wordt hergebruikt als gietwater en dat geen drainwater wordt geloosd. Dit is bij inspecties gecontroleerd op basis van gegevens die telers aan de overheid hebben doorgegeven volgens Nederlandse regelgeving (het overgrote deel van bedekte teelt op substraat is in Nederland). Er bestaat onzekerheid of bij deze opgave rekening is gehouden met alle mogelijke lozingsstromen. Vanaf 2027 mogen Nederlandse telers nagenoeg geen stikstof meer lozen via de waterstromen uit substraatteelt in kassen. Dat betekent dat vanaf 2027 alle Nederlandse substraatteelten in kassen aan deze keuzemaatregel behoren te voldoen.

5. Middelvorschriften: prestaties door toepassing duurzame maatregelen

On the way to PlanetProof past een combinatie van middelsturing en doelsturing toe. Naast de gepresenteerde KPI's in deze impactrapportage gelden er vele eisen in het schema die sturen op een duurzamere teelt, zonder dat dit goed meetbaar is in KPI's. De volgende paragrafen beschrijven per thema de eisen en geven een overzicht van de meeste toegepaste duurzame keuzemaatregelen door keurmerkhouders.

5.1 Duurzame maatregelen per thema

Energie

De eisen voor de glastuinbouw richten zich op het verminderen van broeikasgasuitstoot door energiegebruik. Dit wordt effectief gemonitord via de KPI 'broeikasgasemissie'. Voor cellenteelten is er geen specifieke norm voor broeikasgasuitstoot, maar wel de verplichting om duurzame stroom te gebruiken. Hierdoor is de doelstelling van 100% duurzame elektriciteit in de cellenteelten al bereikt. Vanaf 2026 wordt deze verplichting ook ingevoerd voor de open teelt. Daarnaast gelden er voor de open teelt een scala aan keuzemaatregelen, zoals het gebruik van frequentieregelaars, niet-fossiel aangedreven heftrucks en energiezuinige verlichting (LED's).

Gewasbescherming

Toepassing van geïntegreerde gewasbeschermingsmaatregelen (IPM) wordt enerzijds bevorderd via de eis een IPM-plan op te stellen en dit aan het eind van de teelt te evalueren. Daarnaast gelden een aantal bovenwettelijke eisen zoals:

- monitoring van ziekten en plagen;
- toepassing van waarschuwingssystemen;
- emissiereductie op erf en percelen door maatregelen die drift en afspoeling beperken;
- verplichte inzet van biologische bestrijding voor diverse gewas/plaag combinaties.

Naast de verplichte maatregelen passen keurmerkhouders ook diverse keuzemaatregelen toe. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van resistente rassen of verdergaande toepassingen van emissie-reducerende maatregelen.

Biodiversiteit

Keurmerkhouders zijn verplicht om extra punten te behalen door maatregelen te nemen die biodiversiteit bevorderen, zoals het creëren van leefruimte, schuilplaatsen en nestgelegenheden. Bedrijven in de open teelt moeten zes bonuspunten behalen en bedrijven in de bedekte teelt moeten twee bonuspunten behalen. Keurmerkhouders kunnen hierbij kiezen uit verschillende keuzemaatregelen. Voor open teeltbedrijven wordt vanaf 2025 een bedrijfsnatuurplan verplicht, met als doel in 2026 minimaal 5% van het bedrijf te wijden aan biodiversiteit.

Bodemkwaliteit

Naast voldoende organische stofaanvoer zijn er eisen die sturen op het voorkomen van erosie en bodemverontreiniging. Daarnaast wordt via diverse keuzemaatregelen het bodemleven gestimuleerd en gestuurd op het voorkomen van bodemverdichting.

Bemesting

Als basis voor de bemesting geldt een bemestingsplan en registratieplicht. Voor stikstof- en fosfaatbemesting gelden de gebruiksnormen zoals in Nederland wettelijk vastgesteld. Voor stikstofbemesting in grondgebonden

teelten geldt bovendien de verplichting om te bemesten op basis van de bepaling van de N-voorraad in gewas of bodem. Voor de substraatteelt geldt de verplichting tot hergebruik van drainwater en daarmee tevens van de nutriënten in het drainwater. Door middel van diverse keuzemaatregelen vindt sturing plaats om verliezen door uitspoeling en afspoeling te voorkomen en wordt het gebruik van organische meststoffen gestimuleerd.

Water

De watereisen en -keuzemaatregelen stimuleren de efficiëntie van de watergift en gebruik van water van duurzame herkomst. De eisen die gesteld worden zijn hoger naarmate de teelt plaatsvindt in een regio met groter risico op waterschaarste. Voor alle teelten geldt de eis om een waterplan op te stellen voor duurzaam watergebruik. Aan bedekte teelten worden diverse eisen gesteld om lozingen en lekkages te voorkomen.

5.2 Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen

De tabellen 5 tot en met 12 geven een overzicht van de duurzame keuzemaatregelen die meer dan 40% van de keurmerkhouders in de betreffende sector toepast.

Akkerbouw

Tabel 5: Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen akkerbouw.

Thema	Maatregel	Akkerbouw
Energie	Spaaraftakas met 750 toeren	90%
	Energiezuinige verlichting: LED	54%
	Toepassing frequentieregelaars	45%
Gewasbescherming	Niet-chemisch beheersen van bodemgebonden ziekten en plagen	85%
	Extra driftreducerende maatregelen	80%
	Teeltfrequentie 1 op 4 of lager	69%
	Gebruik van beslissingsondersteunende systemen of hulpmiddelen	69%
	Automatisch sectie/dop aansturen met GPS: geen overlap in bespuiting	67%
	Spuittechniek met minimaal 90% driftreductie	65%
	Gebruik van resistente groenbemesters tegen ziekten en plagen	46%
	Minder dan 75% gebruikte actieve stof t.o.v. de norm	45%
	Resistente of hoogtolerante rassen	41%
Bodem en bemesting	Gebruik van vaste mest en/of compost	45%
	Gebruik van GPS om overlap bij de toediening van kunstmest te voorkomen	48%
Biodiversiteit	Nest- en schuilgelegenheden	79%
	Natuurvriendelijk slootkantbeheer	47%

Vollegrondsgroenteteelt

Tabel 6: Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen vollegrondsgroenteteelt.

Thema	Maatregel	Vollegrondsgroenteteelt
Gewasbescherming	Extra driftreducerende maatregelen	66%
	Spuittechniek met tenminste 90% driftreductie	56%
	Niet-chemische beheersing van bodemgebonden ziekten en plagen	54%
	Minder dan 75% gebruikte actieve stof t.o.v. de norm	48%
	Gebruik van beslissingsondersteunende systemen of hulpmiddelen	46%
	Teelt van aantoonbaar resistente rassen of hoog tolerante rassen	46%
Biodiversiteit	Nest- en schuilgelegenheden	72%
	Natuurvriendelijk slootkantbeheer	41%

Bedekte groenteteelt

Tabel 7: Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen bedekte groenteteelt.

Thema	Maatregel	Bedekte groenteteelt
Gewasbescherming	Toepassing van groene, laag-risicomiddelen en basisstoffen	74%
	Bovengrondse ziekten en plagen worden niet-chemisch bestreden	69%
	Resistente of hoog tolerante rassen	67%
	Gebruik van beslissingsondersteunende systemen of hulpmiddelen	54%
	Minder dan 75% gebruikte actieve stof t.o.v. de norm	46%
Water	Opvang en hergebruik filterspoelwater	57%
	Het waterreservoir is afgedekt of heeft een stabiele onderwatervegetatie	46%
	Hemelwateropvang	46%

Grootfruit

Tabel 8: Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen in de teelt van grootfruit.

Thema	Maatregel	Fruit
Energie	Spaarftakas met 750 toeren	73%
Gewasbescherming	Extra driftreducerende maatregelen	97%
	Gebruik van beslissingsondersteunende systemen of hulpmiddelen	78%
	Bovengrondse ziekten en plagen worden niet-chemisch bestreden	74%
	Toepassing van groene, laag-risicomiddelen en basisstoffen	40%
Biodiversiteit	Nest- en schuilgelegenheden	93%
	Grasstroken tussen de rijen worden om-en-om gemaaid	40%
Bodemkwaliteit	Gewas-/verwerkingsresten worden teruggevoerd naar het perceel of gecomposteerd	49%
Water	Irrigatie vindt plaats dicht bij de plant en/of wortel, bijvoorbeeld met druppelirrigatie of via een drainsysteem in de bodem	43%

Kleinfruit

Tabel 9: Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen in de teelt van kleinfruit.

Thema	Maatregel	Teeltcellen
Kleinfruit, grondgebonden open teelt		
Energie	Spaaraftakas met 750 toeren	65%
Gewasbescherming	Extra driftreducerende maatregelen	92%
	Minder dan 75% gebruikte actieve stof t.o.v. de norm	45%
	Niet-chemische bestrijding van bovengrondse ziekten en plagen	40%
	Gebruik van beslissingsondersteunende systemen of hulpmiddelen	40%
Biodiversiteit	Nest- en schuilgelegenheden	86%
Bodemkwaliteit	Gewasresten/verwerkingsresten terugvoeren naar perceel of composteren	41%
Water	Irrigatie vindt plaats dicht bij de plant en/of wortel, bijvoorbeeld met druppelirrigatie of via een drainsysteem in de bodem	53%
Kleinfruit, open teelt op substraat		
Energie	Spaaraftakas met 750 toeren	41%
Gewasbescherming	Extra driftreducerende maatregelen	82%
	Niet-chemische bestrijding van bovengrondse ziekten en plagen	51%
	Minder dan 75% gebruikte actieve stof t.o.v. de norm	49%
	Toepassing van groene, laag-risicomiddelen en basisstoffen	46%
	Gebruik van één of meer beslissingsondersteunende systemen of hulpmiddelen	40%
Biodiversiteit	Nest- en schuilgelegenheden	80%
Kleinfruit, bedekte teelt op substraat		
Energie	Lagere emissie dan de emissienorm voor broeikasgassen	45%
Gewasbescherming	Niet-chemische bestrijding van bovengrondse ziekten en plagen	80%
	Toepassing van groene, laag-risicomiddelen en basisstoffen	68%
	Gebruik van één of meer beslissingsondersteunende systemen of hulpmiddelen	55%
Biodiversiteit	Nest- en schuilgelegenheden	55%
	Natuurvriendelijk slootkantbeheer	44%

Cellenteelt

Tabel 10: Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen cellenteelt.

Thema	Maatregel	Boomteelt
Energie	Gebruik van duurzame elektriciteit	100%
Gewasbescherming	Geen gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen	57%

Boomteelt

Tabel 11: Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen boomteelt.

Thema	Maatregel	Boomteelt
Gewasbescherming	Extra driftreducerende maatregelen	70%
	Minder dan 75% gebruikte actieve stof t.o.v. de norm	43%
	Toepassing van groene, laag-risicomiddelen en basisstoffen	40%
Biodiversiteit	Nest- en schuilgelegenheden	82%
	Natuurvriendelijk slootkantbeheer	40%

Sierteelt

De sierteelt omvat de volgende productgroepen: potplanten, perkplanten, snijbloemen, vaste planten en bloembollen.

Tabel 12: Meest toegepaste duurzame keuzemaatregelen sierteelt

Thema	Maatregel	Sierteelt
Gewasbescherming	Toepassing van groene, laag-risicomiddelen en basisstoffen	57%
	Minder dan 75% gebruikte actieve stof t.o.v. de norm	49%
	Gebruik van één of meer beslissingsondersteunende systemen of hulpmiddelen	44%
Bodem en bemesting	Gebruik van vaste mest en/of compost	50%
	Gewasresten/verwerkingsresten terugvoeren naar perceel of composteren	41%
Biodiversiteit	Nest- en schuilgelegenheden	60%
	Natuurvriendelijk slootkantbeheer	53%
Water	Geen lozingen van afvalwater met toegevoegde meststoffen uit het gietproces	46%
	Jaarrond opvangen en hergebruik van al het filterspoelwater van de watergeefinstallatie als gietwater	43%

6. Hoe nu verder

De opgestelde tussendoelen fungeren als meetpunten om de vooruitgang van het keurmerk te monitoren en ervoor te zorgen dat On the way to PlanetProof op koers blijft voor 2030. Monitoring en evaluatie spelen hierbij een cruciale rol. Door gegevens te verzamelen over de prestaties van deelnemers en de voortgang richting de tussendoelen, kan meer inzicht worden verkregen in de effectiviteit van de eisen van het keurmerk. Daartoe is in 2024 een online monitoringssysteem geïntroduceerd, waarmee de data efficiënter en betrouwbaarder kan worden verzameld en geanalyseerd. Het aantal KPI's waarvoor data worden verzameld, is in de loop van de jaren uitgebreid en dit zal op termijn een beter beeld geven van de inspanningen van de keurmerkhouders en de impact van het keurmerk. Daarbij speelt ook de beloning voor de duurzamere teelt een belangrijke rol. De afspraken die SMK gemaakt heeft met supermarkten over het betalen van een duurzaamheidsvergoeding aan On the way to PlanetProof-telers maakt verdere verduurzaming mogelijk. Met de lopende herziening voor het schema per 2026 zullen keurmerkhouders opnieuw stappen zetten richting de doelstellingen van 2030. Om transparantie te waarborgen vindt minimaal één keer per drie jaar publicatie van een impactrapportage plaats.

7. Tot slot

Deze eerste impactrapportage geeft inzicht in de prestaties van telers met On the way to PlanetProof-gecertificeerde productie. Het areaal onder het keurmerk is bijna zestigduizend hectare in Europa, waarvan bijna vijftigduizend hectare in Nederland. Dit betekent dat meer dan 60% van het Nederlandse areaal groente- en fruitteelt is gecertificeerd.

De rapportage toont de gemiddelde resultaten van keurmerkhouders voor de broeikgasemmissie en stikstoflozing (bedekte teelt); het actieve stofgebruik van gewasbeschermingsmiddelen; de frequentie van toepassing van risicostoffen; het watergebruik en de organische stofbalans. Nu deze cijfers bekend zijn, kunnen de doelstellingen voor 2030 ook concreet worden gemaakt. Dit biedt de komende jaren inzicht in de voortgangsprestaties van de keurmerkhouders naar deze doelen. De resultaten gelden tevens als referentiedata voor volgende rapportages, omdat op dit moment geen referentiecijfers beschikbaar zijn van de impact van niet-gecertificeerde plantaardige productie.

Monitoring van KPI's is een uitdaging en is nog volop in ontwikkeling. De dataverzameling voor een aantal KPI's is later gestart, waardoor nog niet voor alle KPI's voldoende gegevens beschikbaar zijn om te rapporteren.

Naast de resultaten op KPI's is ook de toepassing van een grote variatie aan verduurzamingsmaatregelen relevant. Er zijn verplichte maatregelen, zoals gebruik van duurzame stroom in cellenteelten, de inzet van biologische bestrijders voor bepaalde ziekten en plagen en het uitvoeren van metingen voor een efficiënte stikstofbemesting. Daarnaast zijn er keuzemaatregelen, waarvan een selectie moet worden toegepast zodat het vereiste aantal punten behaald wordt. Uit de monitoring blijkt dat de keurmerkhouders zeer ruim voldoen aan de eisen die hierop gesteld worden. Meest toegepaste maatregelen zijn extra drift-beperkende maatregelen, groene gewasbeschermingsmiddelen, het creëren van nest- en schuilgelegenheden voor fauna en precisie-bemesting.

Deze impactrapportage toont niet alleen de behaalde resultaten, maar dient ook als referentie voor het monitoren van de voortgang in verduurzaming richting de gestelde doelen voor 2030. Beloning voor duurzamere teelt blijft cruciaal om verdere stappen mogelijk te maken. Met gezamenlijke inzet is verduurzaming haalbaar.

Bijlagen

Bijlage I: Gemiddelde actieve stofgebruik (kg a.s./ha) en gemiddeld aantal toepassingen van risicostoffen in de periode 2020-2022.

Gewas	Teeltsysteem	actieve stofnorm (kg/ha)	actieve stofgebruik (kg/ha)	malus-punten	Sector
Open teelt					
2e jaars plantui	grondgebonden	10,0	7,1	12,8	Akkerbouw
Aardappelen consumptie	grondgebonden	7,5	4,5	10,7	Akkerbouw
Aardbei	grondgebonden	16,0	4,6	9,4	Klein fruit
Aardbei	substraat	16,0	4,2	7,8	Klein fruit
Andijvie	grondgebonden	3,0	1,7	4,6	Vollegrondsgroente
Appel	grondgebonden	33,0	23,6	13,0	Grootfruit
Asperge	grondgebonden	5,0	1,7	6,6	Vollegrondsgroente
Babyleaves	grondgebonden	3,0	1,2	2,7	Vollegrondsgroente
Blaauwe bes	grondgebonden	10,0	2,8	5,8	Klein fruit
Bloemkool	grondgebonden	2,5	1,4	7,7	Vollegrondsgroente
Boerenkool	grondgebonden	3,0	1,6	5,8	Vollegrondsgroente
Bonen, droog te oogsten	grondgebonden	2,5	1,8	5,1	Akkerbouw
Boon met peul, o.a. sperzieboon	grondgebonden	3,0	2,2	6,9	Akkerbouw
Broccoli	grondgebonden	2,5	1,6	8,6	Vollegrondsgroente
Chinese kool	grondgebonden	2,5	1,2	7,7	Vollegrondsgroente
Coniferen, heesters en klimplanten	grondgebonden	4,8	1,9	5,2	Boomkwekerij
Erwten, conserven	grondgebonden	2,5	1,6	6,5	Akkerbouw
Erwten, droog te oogsten	grondgebonden	2,5	1,8	6,7	Akkerbouw
Framboos	substraat	14,0	2,8	5,1	Klein fruit
Gerst	grondgebonden	1,5	0,7	2,6	Akkerbouw
IJsbergsla	grondgebonden	5,0	2,6	7,8	Vollegrondsgroente
Kersen	grondgebonden	15,0	4,1	8,5	Grootfruit
Knolselderij	grondgebonden	5,0	3,9	9,4	Vollegrondsgroente
Kruiden, eenjarig aromatische	grondgebonden	3,0	2,4	4,7	Vollegrondsgroente
Laan- en parkbomen	grondgebonden	3,0	1,3	6,9	Boomkwekerij
Peer	grondgebonden	29,0	20,9	14,3	Grootfruit
Prei	grondgebonden	9,0	6,1	17,8	Vollegrondsgroente
Pruimen	grondgebonden	12,0	2,1	4,6	Grootfruit

Gewas	Teeltsysteem	actieve stofnorm (kg/ha)	actieve stofgebruik (kg/ha)	malus-punten	Sector
Rode bes	grondgebonden	18,0	7,3	6,4	Klein fruit
Rode kool	grondgebonden	3,0	3,0	12,2	Vollegrondsgroente
Rucola	grondgebonden	3,0	1,2	3,2	Vollegrondsgroente
Sjalot	grondgebonden	10,0	7,2	16,0	Akkerbouw
Sla - eenmalige oogst	grondgebonden	5,0	3,0	8,1	Vollegrondsgroente
Sluitkool	grondgebonden	3,0	4,2	14,8	Vollegrondsgroente
Spinazie	grondgebonden	3,5	1,6	3,8	Vollegrondsgroente
Spitskool	grondgebonden	3,0	2,9	8,8	Vollegrondsgroente
Spruitkool	grondgebonden	7,0	3,8	20,1	Vollegrondsgroente
Veldsla	grondgebonden	3,0	1,1	2,8	Vollegrondsgroente
Witte kool	grondgebonden	3,0	3,8	14,4	Vollegrondsgroente
Wortel (peen)	grondgebonden	6,0	4,1	8,8	Akkerbouw
Zaaiui	grondgebonden	10,0	7,6	16,4	Akkerbouw
Bedekte teelt					
Aardbei	substraat	14,4	4,7	7,3	Kleinfruit
Aubergine	substraat	5,3	1,6	8,7	Groenten
Aubergine	grondgebonden	5,3	1,6	8,1	Groenten
Courgette	grondgebonden	10,6	1,4	6,2	Groenten
Framboos	substraat	5,2	2,4	2,8	Kleinfruit
Komkommer	substraat	15,5	8,1	11,4	Groenten
Komkommer	grondgebonden	15,5	3,6	13,6	Groenten
Paprika	substraat	6,8	3,0	13,3	Groenten
Paprika	grondgebonden	6,8	2,2	13,1	Groenten
Pepers	grondgebonden	6,8	1,4	11,8	Groenten
Potplanten	substraat	33,2	3,6	11,2	Sierteelt
Tomaat	substraat	10,0	3,7	10,3	Groenten
Tomaat	grondgebonden	10,0	3,5	10,3	Groenten

Bijlage 2: Herkomst van gietwater per teeltsector, in percentage van totaal gietwatervolume (2020-2022).

	Hemel-water	Oppervlakte water	Grondwater/ bron	Leidingwater	Water van andere herkomst
Akkerbouw, open grondgebonden	1%	61%	34%	4%	0%
Groenten, open grondgebonden	0%	44%	50%	3%	3%
Grootfruit, open grondgebonden	0%	82%	12%	1%	4%
Kleinfruit, open grondgebonden	3%	21%	74%	1%	1%
Sierteelt, open teelt	22%	34%	44%	0%	0%
Boomteelt, open teelt	12%	32%	56%	0%	0%
Groenten, bedekte teelt	51%	1%	34%	1%	13%
Sierteelt, bedekte teelt	85%	3%	7%	1%	4%
Kleinfruit, bedekte teelt	57%	2%	33%	0%	7%
teeltcel	0%	0%	65%	35%	0%

SMK

Bezuidenhoutseweg 105, 2594 AC Den Haag

t. 070 3 586 300

smk@smk.nl

www.smk.nl

LinkedIn: [smk-stichting-milieukeur](https://www.linkedin.com/company/smk-stichting-milieukeur)

